

Narodna mesečna
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnine
in 10.349 za inserate.
Podružnice:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tuje-
ga izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

SCOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Filiale:
Novo mesto.

Sovražni računi so napačni

Sovražnik je torej v teh dneh začel na-
padati Sicilijo. Italijansko poveljstvo ta napad
nikakor ni presenetil, prav tako pa ni prese-
nečeno italijansko ljudstvo, kateremu je Duce
v svojem zadnjem govoru razložil položaj in
mu tudi dal vsa potrebna navodila.

Sovražno izkrcanje v Siciliji je dogodek
izrednega zgodovinskega pomena, kajti to de-
janje postavlja Italijo na prvo mesto obrambe
Evrope. V novi dobi vojnega razvoja je Italija
tako postavljena v prvo bojno črto in Italija
se bo zavedala te častne naloge, ki ji je bila
podeljena. Sovražnik je dolgo časa pripravljaj
ogromne sile, v tej uri pa je vsak Italijan z
vso dušo tam, kjer se odločuje usoda domovine.
Ves italijanski narod je vstal kot en mož,
ko je bilo objavljeno, da je sovražnik napadel
Sicilijo, v vseh večjih italijanskih mestih je
prišlo do spontanih manifestacij vere in za-
upanja v zmago in v usodo domovine. Sovraž-
no izkrcanje pa dokazuje še nekaj: letalska
bombardiranja so resnično imela strahovalni
cilj, civilno prebivalstvo v prizadetih italijan-
skih mestih je bilo resnično edini cilj angle-
ških in ameriških letalskih napadov, ker so
Angleži in Amerikanci menili, da bodo s temi
nasilnimi italijanski narod prisilili na kolena.
Toda morala italijanskega naroda ni bila niti
najmanj prizadeta in ko so prišle iz Sicilije
prve novice o bojih, se je ves italijanski na-
rod zvezal v trdno fronto, ki bo izpolnila svo-
jo dolžnost.

Kaj pa hočejo Angleži in Amerikanci do-
seči s tem izkrcanjem v Siciliji? Vezala jih je
beseda, ki so jo dali Stalinu, ko so mu obljui-

bili »drugo fronto« v Evropi. Na to »drugo
fronto« so se sovražniki podali tam, kjer so
mislili, da imajo dovolj zavarovan hrbet. Ta
hrbet pa tvorijo Gibraltar, Bizerta in Malta.
Sovražnik je moral na to bojišče kreniti čim
hitreje, ker so bile novice o položaju Sovjetov
pri Bjelgorodu in Orlu zelo slabe. Stalin naj
bi bil pomirjen in sovjetska vojska naj dobi
nekaj pobud, ki bi jo še obdržale pokonci.

Italijanski narod pa bo s svojo junaško
vojsko dokazal, da so sovražni računi napačni.
Sovražnik sicer računa, da si je izbral naj-
lažje bojišče, toda kmalu se mu bodo ti pri-
vidi razblinili in razočaranje bo razbilo vse
lepe nade. Sile osi so na delu, da to razočara-
nje postane čim prej kruta stvarnost.

Ni izključeno, da bo sovražnik med temi
boji skušal z novimi poskusi razklenjati
enotnost obrambe. Vse to pa prehaja v okvir
vojne taktike, za katero je italijansko povelj-
stvo dobro pripravljeno. Italijanski narod za-
upa svojem poveljstvu in mirno čaka na vse
dogodke, ker ga je fašizem prekalil v moči in
v veri v bodočnost Italije.

Italija in italijansko ljudstvo je v svoji
zgodovini čvrsto in slavno premagalo mnogo
težav. Enodušnost italijanskega ljudstva ob
tej uri dokazuje, da je srce Italije danes v Si-
ciliji, kjer se sicilijansko ljudstvo tako od-
ločno upira sovražniku. Zgled junakov itali-
janske zgodovine, zgled voditeljev, ki so Italijo
privedli do njene višine, vodi italijanski narod
skozi vse ovire do zmagovitega obračuna s
sovražnikom.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 15. julija. AS. Finsko vojno poročilo
pravi: V zadnjih 24 urah so Sovjeti na ožini Ma-
selkoo napadli na več točkah. Sovjetski oddelki so
bili večji od bataljonov in jih je topništvo zelo
podpiralo. Sovjetski oddelki pa so bili nato vrženi
nazaj in so na bojišču pustili 80 mrtvih. Na drugih
odsekih bojišča nič posebnega.

Angleška in ameriška letala napadla Pariz 14. julija

Pariz, 15. julija. AS. Ameriška in tudi angleška
letala so napadla Pariz, zlasti pa severno pred-
mestje. Anglosasi so ta napad izvršili ravno dne
14. julija, to je na francoski narodni praznik, na-
pad pa je veljal civilnemu prebivalstvu prestol-
nice. Sto hiš je bilo porušenih in izpod razvalin
so izveleli 53 trupel in 201 ranjenca. Bombe, ki
so padle na otroški dom, so ubile 7 otrok.

Novo angleško uradno poročilo dodaja k izgu-
bam, ki so že bile objavljene, še to, da so večeraj
Angleži nad Francijo izgubili še osem bombnikov.

Hudi boji na vzhodu

Uničena sovražna skupina pri Bjelgorodu - Sovjeti so izgubili 336 oklepnih
voz in 70 letal - Hude angleške izgube nad zahodno Evropo

Hitlerjev glavni stan, 15. julija. Vrhovno
poveljstvo nemške vojske je objavilo danes
naslednje poročilo:

Kljub poslabšanju vremenskega položaja

Le truppe dell'Asse contengono la pressione avversaria Il valido, l'ininterrotto concorso dell'aviazione — Quattro piroscafi, un cacciatorpediniere affondati; un incrociatore pesante e due mercantili danneggiati — 14 velivoli abbattuti

Bollettino No 1146

Il Quartier Generale delle Forze Armate co-
munica:

In Sicilia la pressione avversaria viene conte-
nuta dalle truppe dell'Asse che hanno respinto
ostinati attacchi sferrati col largo appoggio di mez-
zi corazzati.

Nella piana di Catania nuclei di paracadu-
tisti nemici sono stati prontamente annientati.

Nei combattimenti di questi giorni si sono di-
stinti il 10° reggimento bersaglieri, la
207° divisione costiera e la divisione germa-
nica »Hermann Göring«. Alla battaglia, che
continua aspra e serrata, portano il loro concorso
valido ed ininterrotto gli aviatori dell'Asse. In par-
ticolare gli arditi nostri aerosiluranti che hanno
ieri affondato 4 altri piroscafi per ventisette mila
tonnellate e danneggiati un incrociatore pesante e
due mercantili di medio tonnellaggio.

Obiettivi navali e terrestri sono stati pure

battuti, con efficaci risultati, da bombardieri nostri
e tedeschi.

Cacciatori germanici abbatterono nel cielo del-
l'isola 5 »Spittfire«; 2 altri velivoli precipitarono
in mare colpiti dal tiro di dragamine tedeschi.

Formazioni aeree hanno effettuato incursioni
su Palermo, Messina e su Napoli e dintorni
causando danni sensibili ad edifici civili e facendo
vittime tra la popolazione.

Risultano distrutti dalle batterie della difesa
6 quadrimotori a Messina ed uno a Napoli.

In Mediterraneo un cacciatorpediniere è
stato colato a picco da una nostra motosilurante.

Le vittime causate dall'incursione su Torino,
citata dal bollettino n. 1144, sono salite a 402 morti
e 601 feriti.

La motosilurante che ha affondato un caccia-
torpediniere nemico nell'azione segnalata dal bol-
lettino odierno è al comando del sottotenente di
vascello Antonio Tedeschi da Bologna.

Čete osi zadržujejo sovražni pritisk

Močno in neprestano sodelovanje letalstva — Potopljen štirje parniki
in en rušilec; poškodovani: težka križarka in dva parnika — 14 letal
sestreljenih

Vojno poročilo št. 1146

Glavni Stan italijanskih Oboroženih sil ob-
javlja:

V Siciliji so čete osi zadržale sovražni prit-
isk in odbile zagrizene napade, ki so bili spro-
ženi z obsežno podporo oklepnih sredstev.

Na ravnini Catanije so bili oddelki sovraž-
nih padalcev hitro uničeni.

Med boji so se v teh dneh odlikovali 10. polk
bersaljerov, 207. obrežna divizija in
nemška divizija »Hermann Göring«.

Bitki, ki je še vedno srdita in težka, doprina-
šajo svoj junaški in neprestani delež letalci osi,
zlasti pa naši goreči torpedni letalci, ki so večeraj
potopili še štiri parnike s skupno 27.000 tonami in
poškodovali eno težko križarko in dva parnika
srednje tonaže.

Naši in nemški bombniki so tudi z učinkovitim
uspehom bombardirali pomorske in suhozemske cilje.

Nemški lovci so sestrelili nad Sicilijo pet letal
vrste »Spittfire«. Dve letali sta padli v morje, ker
so jih zadeli strelji nemških minolovcev.

Letalske skupine so izvedle napade na Paler-
mo, Messina in Napoli ter okolico in prizadevale

občutno škodo civilnim poslopjem ter povzročile
žrtve med prebivalstvom.

Protiletalsko topništvo je sestrelilo šest štiri-
motornih letal v Messini in eno v Napoliju.

Na Sredozemskem morju je naš torpedni čoln
potopil en rušilec.

Število žrtev poleta na Turin, ki je omenjen v
poročilu št. 1144, je naraslo na 402 mrtva in 601
ranjen.

Motornemu torpednemu čolnu, ki je potopil so-
vražni rušilec, omenjen v današnjem vojnem poro-
čilu, poveljuje podporočnik bojnega broda Antonio
Tedeschi iz Bologne.

Budimpešta, 15. julija. AS. Madžarsko javno
mnenje spremlja z velikim zanimanjem dogodka
na bojišču v Siciliji. Vsi listi glasno podčrtavajo
novice o srditih bojih. List »Maglarszake« piše, da
so junaške italijanske čete nudile srdit odpor. List
»Budapesti Ertesito« piše, da spremlja madžarski
narod s čustvi globokega prijateljstva potek do-
godkov. Zavezniki italijanski narod je danes ves
pod orožjem za obrambo domovine in ga pri tem
preveva duh rimskih legionarjev. Italija ne klone,
ker italijansko junaško ljudstvo ve, da more samo
srdit odpor prinesiti zmago.

nih in prevoznih ladij je bilo potopljenih ali
poškodovanih.

Močni oddelki sovražnih bombnikov so
večeraj dopoldne napadli področje Pariza in
nekatero kraje v severozahodni Franciji. Prebi-
valstvo je imelo izgube. V hudih letalskih
bojih in po zaslugi protiletalskega topništva
je bilo sestreljenih 22 sovražnih letal, med
njimi 14 težkih ameriških bombnikov. Izgub-
ljenih je bilo 5 nemških lovcev.

Preteklo noč so priletala posamezna so-
vražna vznemirjevalna letala nad severno
državno ozemlje in odvrгла brez izbire ciljev
nekaj bomb.

Berlin, 15. julija. AS. Nemški tisk soglasno
oboja novi zločin angleškega letalstva proti nem-
škemu civilnemu prebivalstvu in angleške napade
na najslavnejše spomenike zapadne civilizacije.

Listi se enkrat poudarjajo, da ti napadi ne
morejo zlomiti morale nemškega ljudstva, pač pa
obratno dokazujejo, da hočejo Angleži uničiti vse
tisto, kar je nemški narod ustvaril najdragocenej-
šega in najsvetejšega na polju kulture in umetnosti.

Berlin, 15. julija. AS. Poročila iz vojaškega vi-
ra pravijo, da je ponoči 12 nemških lovcev sestrel-
ilo 12 sovjetskih letal, ki so ob mesečnih skušala
napasti nemške varnostne sile ob severni norveški
obali. Naslednjo noč je nemško obrežno topništvo
blizu polotoka Ribaci sesirenilo eno sovjetsko le-
talo.

Veliki volilni spopadi in neredi v Siriji

Velike aretacije Arabcev v Palestini

Ankara, 15. julija. AS. Iz Alepa se je izvedelo,
da je prišlo do velikih neredov na dan volitev.
Največji neredi so bili tam, kjer so bili volilni pro-
stori za židovsko prebivalstvo. Med židi in Arabci
je prišlo do spopadov. Demonstranti so streljali med
seboj in je bilo mnogo oseb hudo ranjenih. Policija
je posredovala, da bi zaščitila žide. Mnogo arabskih
demonstrantov so izročili vojnemu sodišču. Arabci
so demonstrirali tudi pred uradi de Gaullejeve
organizacije ter so protestirali proti temu, da so
židom dali še dva poslanska mandata.

Carigrad, 15. julija. AS. V Libanonu so vojaške
oblasti prevzele pod svojo oblast vsa skladišča ži-
vil in to zaradi velikih tatvin. Kdor bo brez voja-

škega dovoljenja prišel v skladišče, bo izročen vo-
jaškemu sodišču. Straže pa lahko ponoči streljajo
na vsakogar, ki bi se približal skladiščem živila.

Ankara, 15. julija. AS. V Siriji so arabske na-
cionalistične organizacije znova pri vladi protestirale
zaradi židovskega razmaha. Arabci očitajo obla-
stem, da dovoljuje ustanavljanje židovskih ka-
pitalističnih družb. Te družbe nakupujejo zemlji-
šča za tuje, da si je to prepevavano. Zidje, ki bi-
vajo v Siriji, so v zadnjem času naložili več mili-
onov v zemljiška posestva.

Ankara, 15. julija. AS. V Palestini so začeli
odločno nastopati proti tistim, ki imajo orožje.
Dnevno je več oseb predanih vojaškemu sodišču.
Te aretacije so v zvezi z nedavnimi neredi v Jeru-
zalemu, Telavivu in v Jaffi.

Novo zdravilo proti sladkorni bolezni

Diakarta, 15. julija. AS. Izvedelo se je, da je
asistent na medicinski fakulteti Soetarmann iznašel
zdravilo proti sladkorni bolezni in sicer uporablja
vitamine ODE.

Fašistične manifestacije v Rovigu

Rovigo, 15. julija. AS. Velika množica fa-
šistov in ljudstva se je zbrala v dolg sprevod
in se podala pred liktorsko palačo. Množici je
govoril zvezni tajnik, ki je poudarjal voljo
vseh, da hočejo ostati kakor vedno zvesti svo-
jim bojnim tradicijam. To zborovanje je po-
trdilo, kako blizu so vsi s svojim srcem pri ju-
naških bojnih, ki na Siciliji branijo sveto
zemljo domovine. Prav tako so vsi tesno ob
strani mučeniškega prebivalstva na otoku.

Nato je govoril prefekt, ki je poveljeval
voljo in vero prebivalstva v odpor in v zmago.
Navdušena manifestacija je potrdila, da je
ljudstvo že pokrajine vedno pripravljeno na
kakršno koli žrtev za obrambo in rešitev do-
movine.

Uspeh italijanske razstave v Budimpešti

Budimpešta, 15. julija. AS. Razstava italijan-
skih umetnikov, pod orožjem, ki je izzvala toliko
zanimanja in imela tako velik uspeh v Budimpe-
šti, bo danes zaprta. Razstava se bo preselila v
Bukarešto.

Obletnica španske »modre divizije«

Madrid, 15. julija. AS. Španska vseučiliška stro-
kovna radijska postaja je s posebno oddajo pro-
slavila drugo obletnico odhoda prvih prostovoljcev
»modre divizije« v Rusijo. Med oddajo so oddajali
posebne točke za španske bojne na ruskem bo-
jišču. Oddaji so prisostvovali številni pripadniki di-
vizije, ki so se vrnili iz Rusije. Zborovanje se je
spremenilo v veliko rodoljubno in protiboljševiško
manifestacijo.

Novi italijanski poslanik izročil poverilnice Poglavniku

Ante Pavelić o ciljih sodelovanja med Hrvatsko in Italijo

Zagreb, 14. jul. AS. Davi je minister Italije Pe-
trucci izročil Poglavniku poverilnice pisma. Minister
je prišel v spremstvu celotne diplomatske misije,
šefa italijanske vojaške misije na Hrvatskem in
njenimi člani ter v spremstvu zastopnika delegacije
PNF na trgu sv. Marka pred vladno palačo, kjer je
bila postrojena stotinja Poglavnikove garde z god-
bo, ki je zaigrala italijansko in hrvatsko himno.
Po pregledu čete je bil minister ob spremstvu moj-
stra ceremonijale Poglavnikove hiše uveden v Pa-
glavnikovo avdienco, kamor je tako nato stopil P-
glavnik z zunanjim ministrom in s člani vojaške
hiše. Minister Petrucci je imel govor, ko je izročil
pisma, s katerimi je akreditiran pri Poglavniku kot
izredni odposlanec in opolnomočen minister Nj.
Vel. Kralja Italije in Albanije in Cesarja Etiopije.
Izročil je Poglavniku pozdrav Nj. Vel. Kralja in
Cesarja, Duceja, italijanskega naroda in maršala
imperija ter poudarjal, da žive Italijani in Hrvati
že stoletja v skupnem ozračju čustev, ki imajo svoj
izvor v drhu imperialnega Rima.

Vi veste, je nadaljeval minister, da so si prepo-
roda vaše države želela srca Italijanov že od dav-
nih časov. Vi veste tudi, s kakšnim veseljem je Ita-
lija pozdravila nastanek Hrvatske Neodvisne Dr-
žave, kako si je Duce zanj prizadeval, Duce, ka-
terežga izbran duh je prehitel dogodke, in koliko
dela za osvoboditev Hrvatov so izvršili drugi
skromni, toda žilavi tvorci osvoboditve narodov iz
tesnih pogoib iz leta 1919. V prijateljstvu obeh na-
rodov vidi Italija narodno poročilo za mir v tem
evropskem odseku, kjer sta krivičnost in nerazu-
mevanje naših skupnih sovražnikov hotela zasluž-
niti vaš narod za večno in ograjati našega. Vi,
Poglavnik, ki ste hoteli in žilavo pripravili neod-
visnost svojega naroda, dobro veste, da je hotela
fašistična Italija, ko je prevzela jamstvo za to ne-
odvisnost, pokazati od pričetka hrvatskemu narodu,
kakšni so njeni nameni; veste, da postaja so-
družovanje med Hrvati in Italijani vedno tesnejše
in prinaša praktične uspehe v okviru nove Evrope,
katera bo nastala iz žrtev vojakov, ki se bore pod
znamenjem trojnega pakta. Pogodbe v Rimu od 16.
maja 1941 bodo učinkovita sredstva za doseg tega
visokega smotra.

Kraljevi minister je zaključil izjavljajoč,
da smatra za dobro napoved, da se izročitev
poverilnih pism vrši na dan, ki je Poglavni-
kov rojstni dan. Prosil ga je, naj sprejme naj-
bolj živa voščila za njegov blagor, kakor za
uspevanje prijateljske in zavezniške Hrvatske.

Poglavnik se je z vsem srcem zahvalil za
pozdrav Nj. Vel. Kralja in Cesarja, Duceja in
italijanskega naroda. Še pred nedavnim časom,
je rekel nato Poglavnik, so hoteli naši skupni
sovražniki držati hrvatski narod v ječi, uničiti
ga, da bi tako laže ogrozili mirnost in var-
nost Italije. Po obnovi Hrvatske Neodvisne
Države in potem, ko so se vojaki, sinovi obeh
oboroženih narodov, s skupnimi ideali in skup-
no ideologijo pričeli skupno boriti proti zad-
njim ostankom teh sovražnikov in proti boljš-
evizmu, ki je najbolj izrazil sovražnik zapad-
ne omike, za katero naši vojaki skupaj umi-
rajo, se je odprla svobodna pot za tesnejše od-
nose prijateljske in zavezniške med obema
narodoma, prijateljstva in zavezništva, ki se
je manifestiralo in potrdilo tudi formalno z
rimskimi pogodbami dne 8. maja 1941 in zlasti
z določitvijo člana Savojske hiše Vojvode
Aimona D'Aosta za Kralja Hrvatske. Vsak
 Hrvat se zaveda veselja, s katerim je italijan-
ski narod pozdravil nastanek Neodvisne Hr-
vatske Države in se posebno zaveda, koliko je
zanjo storil Duce fašizma, ki je z bistrovid-
nostjo svojega izbranega duha prehitel dogo-
dke in koliko dela je bilo posvečenega stvari za
našo obnovitev pod vodstvom in po volji Du-
ceja s strani žilavih fašistov, tvorcev osvobo-
ditve narodov izpod versajškega jarma. Zato
bo hrvatski narod ohranil večno hvaležnost
Duceju fašistične Italije.

Živiljenjskim interesom Hrvatske in skup-
nim italij.-hrvatskim bodo najbolj učinkovito
služile rimske pogodbe, katere hočemo z neu-
trudno žilavostjo izvajati z vedno bolj po-
zitivnimi in praktičnimi rezultati v okviru nove
Evrope, ustanovljene na žrtvah junaških in
zmagovitih vojakov trojnega pakta.

Petdeset let je minilo prav danes

odkar je vlak prvič prisopihal na Dolenjsko in je »postiljon« za vedno odložil rog

Ljubljana, 15. julija.

Nepopisna radost in nestrpnost sta prešinjali našo doslej zapostavljeno Dolenjsko, ko se je izpolnila starodavna želja vseh dobro mislečih ljudi in je dne 16. julija l. 1893 stekla iz Ljubljane čez Grosuplje v Kočevje prva železniška lokomotiva. To je bilo vriskanje, ponosa, pa tudi splošnega zanimanja, ko so potem še slavnostno otvorili dne 27. septembra istega leta omenjeno progo in jo izročili splošnemu prometu. Mi, ki smo doživljali oni izredni dogodek, se še živo spominjamo, kako naglo se je odvalil našim ljudem težak kamen obupa in črnogledosti v bodočnosti. Kakor da je dolenjskemu prebivalstvu posijalo žarko sonce in sta se vsem dvomljivcem naenkrat nasmehnila sreča in zadovoljnost.

Z otvoritvijo železnice obenem je za vedno utihnil običajni poštni rog, ki je edini opozarjal vsak dan ob določeni uri z enakomerno melodijo zvedavo prebivalstvo na dnevno pošto. Ta je obsegala pisma, novice in dogodke, redkokdaj pa je pripeljala goste, prinašajoče zopet nove novice iz drugih krajev. Kakšna skromnost nasproti dandanašnjemu ogromnemu razmahu poštne prometa!

Kaj nam nudi Dolenjska, ta naša žitnica in zakladnica? V gospodarskem pogledu Dolenjska ni med poslednjimi deli Ljubljanske pokrajine.

Maksimalni cenik št. 12

za zelenjavo in sadje uvoženo v Ljubljansko pokrajino, veljaven od 16. julija 1943-XXI

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi navedbe z dne 9. maja 1943-XXI št. 17 naslednje najvišje prodajne cene pri trgovcu na debelo in na drobno za zelenjavo in sadje, uvoženo v Ljubljansko pokrajino, z veljavnostjo od 16. julija 1943-XXI.

Te najvišje cene določajo v kategorični obliki mejo, v kateri se morajo dejansko gibati cene pri uvozniku in trgovcu na debelo in na drobno. To dopušča, da je pač mogoče prodajati po nižji, nikakor pa ne po višji nego določeni ceni. (Prva številka pomeni ceno na debelo, druga v oklepaju pa ceno na drobno za kilogram): česen 6.40 (7.90), zelje glavno 1.85 (2.30), kolerabice 1.85 (2.30), korenje očisto 3 (3.60), kumare 2.35 (2.90), čebula 1.85 (2.30), fižol stročji 5 (6.15), solata vseh vrst 2.60 (3.15), grah 2.95 (3.60), paradižnik 2.80 (3.50), zelena 2.75 (3.35), špinača 2.65 (3.15), bučke 3 (3.70), marelice 3.75 (4.55), češnje 5.20 (6.50), jagode 9.25 (11.25), limone 4 (5), komad 0.50, breskve 3.80 (4.60), slive in češnje 2.80 (3.45).

Opombe: 1. Cene se razumejo brez tare. — 2. Pod blagom I. vrste se razume samo zdravo, za prevoz sposobno blago. Pridelki, ki so izobličeni, poškodovani ali nagniti ter nezadostno sočni, so izločeni. — 3. Cenik velja za blago očistočeno zunanjih nečistosti. — 4. Prodajalci na drobno imajo dolžnost postaviti na blago listek z napisom enotne cene in kakovosti blaga. — 5. Ta cenik mora biti izvešen na dobro vidnem mestu tako v trgovinah na debelo, kakor tudi v prodajalnicah na drobno. — 6. Grosisti morajo izstaviti kupecem račun z označbo blaga, kakovosti in enotne cene. Tudi preprodajalci morajo izstaviti tak račun, ako se zahteva. — 7. Za domače pridelke v prodaji na drobno veljajo maksimalne cene, ki jih objavlja mestni tržni urad v tedenskem ceniku. — 8. Okrajni civilni komisariji lahko spremenijo te cene navzdol, medtem ko mora biti vsaka sprememba navzgor odobrena od Visokega komisarja. — 9. Za proizvode, ki jih ta cenik ne navaja, veljajo zadnje cene iz prejšnjih cenikov. 10. Kršitelji teh predpisov se kaznujejo po zakonskih določbah.

Ljubljana, 14. julija 1943-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Giuseppe Lombassa.

V Banažu je dotrpela dne 6. julija 1943 moja mati

Jožefa Debenjak

RIKO DEBENJAK

v imenu očeta, bratov, sestra in drugega sorodstva.

Njeno razvito poljedelstvo in umna živinoreja sta važni činitelji našega narodnega gospodarstva. Obnovljeno vinogradništvo zajema precejšen del dolenjskega prebivalstva. Vzorna kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu je usposobila že toliko dobrih in praktičnih kmetijskih strokovnjakov, da bi bilo treba o tem posebej razpravljati. Dolenjska zemlja pokriva velike količine dobrega črnega in rjavega premoga, ki ga je pod njo skritega v ogromnih skladovnicah in ki čaka, da ga dvigne podjetna roka. Z neštevilnimi in obsežnimi gozdovi je oblagodarna Dolenjska kakor malokatera dosti večja pokrajina. Pomislimo le na ogromne kočevske gozdove, ki ponekod še nikdar niso videli sekir. Tam kraljuje mogočni kosmatinec — medved s svojim zarodom. Znana je pridnost in izvežbanost naših obrtnikov iz Ribnice, Sodražice in Velikih Lašč, ki so ponosni na svojo »süho robo«. Kdo se ni srečal dolenjskega krošnjara, ki se je rad vozil in kraj v kraj. Že Valvasor trdi, da je v starih časih cvetela obrt kakor tudi trgovina in da so Ribničanje in Kočevjarji pridni ljudje ter se uspešno pečajo s trgovanjem in obrtjo. Slednjič imamo še eno privlačnost, in sicer tujski promet, slovita kopališča, letovišča in dobro obiskane izletne točke.

Dolenjski je začela biti nova žila življenja, odkar je dobila železnico, ki je bila tolikanj zaželena. Veselje nad tem se je tedaj razdevalo po vseh seliščih. Vasi so tekmovalle s trgi in mesti, kako bi prikazale svojo radost, svojo zadovoljnost in hvaležnost. Vsak, kdor je videl

in slišal, je moral biti uverjen, da je bilo izvršeno nujno potrebno in dobro delo, prepričan je bil, da se bo naš zdrav dolenjski rod s krepkimi silami poslužil velike prometne dobrote in da ni bil slabo naložen ves izdati kapital za to železnico.

Se drugo veliko korist je dala dolenjska železnica. Dolenjec je sprito stalne gospodarske brezbriznosti po dolgi letih obubožal in tako zabredel v dolgove. Poizkušal si je pomagati na ta način, da se je s trehuhom za kruhom podal na delo v rudnike daljne Amerike. Vzgledni mičejo. In tako je ta misel premamila mnoge Dolenjce, da so se trumoma izseljevali tja, kaj in pošiljali prihranjeni denar svojem v domovino. Dogodilo se je, da so ostala cela naselja in vasi brez odraslih moških. Po otvoritvi dolenjske železnice se je moški del spet trdneje priklenil na domači prag.

Da so dolgoletna prizadevanja in napori za doseganje gradnje dolenjske železnice rodili najugodnejše uspehe, dokazuje, da so pristojni krogi sami čim bolj podpirali vsako nadaljnjo akcijo za razširjenje prve, že zgrajene glavne proge v Novo mesto (otvoritev je bila 1. junija l. 1894) in njeno podaljšanje do deželne meje v Belokranjsko do bližnje hrvatske železniške postaje Bujbanci (otvoritev 23. maja l. 1914). Pol leta prej (29. decembra l. 1913) je stekla na Hrvaškem nova proga Bujbanci—Karlovac. Omenimo naj pri tej priliki še dve progi, ki tečeta tudi po dolenjskih tleh. To je železnica od postaje Trebnje do premočevnika St. Janž, ki je bila zgrajena 15. novembra l. 1908, in proga Trzinč—Sevnica, otvorjena 8. decembra l. 1938. Vse te proge in prometne zveze pomenijo za naše gospodarstvo neprecenljivo korist in nudijo temelj, na katerem bo Dolenjska lahko gradila lepšo bodočnost.

Gospodarstvo

Tri milijarde levov dodatka k proračunu za javna dela v Bolgariji predlaga bolgarsko ministarstvo za javna dela. Znesek namerava porabiti za modernizacijo cest in graditev železnic.

Kamnoolomni alabastra v Sedmograški. V severni Sedmograški so odkrili velika ležišča alabastra v okraju Haromszek in madžarska vlada je sklenila, da bo tam odprla velike kamnolome alabastra s pomočjo zasebnega kapitala. Dosedanji kamnolomni so majhni.

Predivo iz murvinih vej. Državna predilnica surove svilne v Tolnau na Madžarskem, ki je predila surovo silo iz kokonov, je pred nedavnim začela zanimive poskuse o izkoriščanju murvinih vej. Murve so nujno potrebne za rejo sviloprejk, saj se te izključno hranijo od murvinih listov. To varna pa je po daljših poskusih ugotovila, da se iz vej dajo pridobivati vlakna, podobna bombaževini. Ta vlakna so celo boljša, kakor slabše vrste konopljevine. Predivo, izdelano iz murvinih vej, je podobno kakor bombaž zelo slab prevodnik toplote in bi zato prišlo v poštev za izdelovanje oblačilnih izdelkov.

Elektrifikacija bolgarskih železnic. Posebna komisija za elektrifikacijo bolgarskih železnic je že dala svoje poročilo železniškemu ministru. Predlaga, naj se najprej zgradijo električne centrale na različnih mestih države, in sicer hidrocentrale in tudi kalorifere centrale. Postopoma predlaga tudi nakup električnih lokomotiv, ki naj bi počasi nadomestile parne lokomotive.

Kako je porabila Bolgarija lanske letino oliv. Pridelali so vsega skupaj 6 in pol milijona kg oliv. Povprečni letni pridelek znaša 7 in pol mi-

lijona kg. Državna družba za nabavo pridelkov je nakupila 6.2 milijona kg oliv. Od tega je bilo 1 milijon kg oliv vloženih v sol, 155.000 kg je bilo konserviranih, ostanek pa je bil predelan v olje.

Pet pridelkov na gredici v enem letu. Znana kemična veleindustrija I. G. Farbenindustrie je zgradila poskusno napravo, na kateri je dosegla v gredicah kar 5 pridelkov v enem samem letu. Gre za posebne tople grede, na katerih so sadili zelenjavo in smiselno izkoristili za segrevanje zemlje tople, industrijske vode, ki je doslej brez koristi odtekala naravnost v reko. Pod gredice so namreč napeljali v ceveh do 40° C gorko odpadno vodo. Grede same so bile obdane vse z normiranimi betonskimi robniki in stenami in pokrite s steklom. Celne stene posameznih gredic se da brez težav odstraniti, tako da je s posebnim strojem kaj lahko prekopati vse gredice po dolgem v kratkem času. Pri poskusih so prve sadike vsadili v te tople grede že v začetku aprila. Ker je voda v ceveh močno segrevala, so sadike hitro rastle in so v sredi aprila iz teh toplih gred že pobirali mlado solato. Konec aprila so že zasadili kumare in kakor kaže, bodo s segrevanjem zemlje dosegli štiri ali celo pet različnih pridelkov v enem letu, saj računajo, da bodo v toplih gredah lahko še v pozni jeseni ali celo v zimi pridelovali zelenjavo.

Velik kredit v znesku 23 milijonov kun za regulacijo Donave je sprejela generalna direkcija za javna dela na Hrvaškem. NDH pripada vsega skupaj 124 km desnega donavskega brega od izliva Drave v Donavo, pa do izliva Save v Donavo. Večina kredita bo šla za ojačitev nasipov pri Vukovaru in Petrovaradinu.

Cesta 3: Cerček Frančiška, natakarica. Vavta vas 8: Živec Marija, gostilničarka. Rimska cesta 17: Klemenčič Cirila, služkinja. Rimska cesta 17: Mola Mihaela, pekova. Staničeva 17: Jese Ivan, čevljar. Cesta na Loko 22: Jontes Ivan, čevljar. Resljeva 26: Markun Anton, prodajalec. Staničeva 3: Jese Bogoj, čevljar. Cesta na Loko 20: Lotrič Frančiška, prodajalca, Opekarska cesta 53.

Civilni komisariat kočevskega okraja je v mesecu juniju t. l. izrekel naslednje kazni zaradi prekrškov živilskih predpisov:

Ker nista izročila svinskih kož trgovcu, pooblaščenemu za pobiranje: Modrijan Antonija, Rovte 5, in Piv Josip, Petkovec 18, oba po 200 lir globe, slednjemu je bilo zaplenjeno tudi blago;

ker je opustil prijavo zakola enega prašiča: Jurjevič Elizabeta, Grahovo 30, 500 lir globe;

ker je imel žito brez dovoljenja: Tekavec Ivan, Cerknica 27, 500 lir globe;

ker je brez dovoljenja strožil kože: Živec Frančiška, Petkovec 9, 2500 lir globe in zaplenba blaga;

ker je prevažal krompir brez dovoljenja: Gornik Anton, Grahovo, 600 lir globe;

ker je neredno vodil spisek racionalnega blaga: Zupan Ela, Raket 162, 200 lir globe;

zaradi nedovoljenega izdelovanja surovega masla za druge osebe: Modrijan Antonija, Rovte 5, 200 lir globe in zaplenba blaga;

ker je povzročil cene vlnu: Puntar Stefanija, Dol. Logatec 41, 500 lir globe;

zaradi opuščenega priliva pridelovanja koruze, krompirja in fižola: Modic Josip, Markovec 16, 500 lir globe in zaplenba blaga;

zaradi skrivnega zakola in zaradi opustitve izročitve kož trgovcu, pooblaščenemu za zbiranje: Rupnik Anton, Zbirce 2, 600 lir globe in zaplenba blaga;

zaradi skrivnega zakola: Komovec Andrej, Planina 144, 300 lir globe in zaplenba blaga. (Dolje.)

Kazni zaradi prekrškov prehranjevalnih predpisov

(Nadaljevanje.)

Ker so prodajali industrijske pridelke po cenah, ki niso bile odobrene, so bili kaznovani z globo 300 lir: tovarna Demšar Hieronim, Hradskega 12; z globo 1000 lir pa Albrecht Anton, trgovec, Sv. Petra 6; Kozelo Stanko, Jegličeva 10; Pečovnik Albert, lastnik tovarne cementa, Ciril Metodova 48; Sedelj Ivan, lastnik tovarne cementa, Rožna dolina VIII-12; Šot Rudolf, cementar, Malžejeva 8; Čihlar Jožef, cementar, Ciril Metodova 49; Battelino Vilko, cementar, Koinikova 16; Cizerl Martin, lastnik mehan. delavnice, Bleiweisova 13; Božič Ivan, kotlar, Sv. Petra 11; Andlovic Matej, izdelovalec mrež, Ilirska 12; Vidmar Anž, poslovođnik, Muziška 5; Ceferin Drago, lastnik tvrdke, Gledališka 7; Andlovic Alojzij, izdelovalec mrež, Rimska 5; Piro Matilda, poslovođkinja »Rupe-na-Lutze, Medvedova 8; Stare Vladimir, lastnik tovarne »Eka«, Novi trg 6; z globo 5000 lir pa je bil kaznovan inž. Loeser Oskar, direktor tovarne »Satur-nus«, Prule 9.

Ker so odgnali blago normalni potrošnji so bili ovrženi vojaškemu sodišču: Meznarič Jožef, nek. Tržaška 37; Čošnovar Jožefina, gostilničarka, Dolenjska

Iz Ribnice

Smrtna žrtev strele. Med nevihto, ki se je razdivjala 13. julija proti večeru nad ribniško dolino, je udarila strela ter ubila v Blatih dolenjske občine Karla Zolca, posestnika in lastnika žage ter očeta treh otrok. Naše sožalje!

Pokrajinski prehranjevalni zavod sporoča, da bodo od 16. julija t. l. dalje pristojne mlekarne razdeljevale upravičencem v starosti od 60—65 let pol kg kondenziranega mleka.

Rako postanem javen delavec

Staro je pravilo, da se podobno kakor vljudnost tudi človekova poštenost spozna v majhnih stvareh. Kdor je »malem zvest«, temu se navadno smejo zaupati tudi večje stvari, ker postopek v malenkostih razodeva moralno vrednost in trdnost človekovega značaja. Kdor pa je v eni stvari nepošten, bo tudi v drugih težko trden značaj.

Ena najgrših lastnosti značaja je nezvestoba. Kdor ni zvest, kdor ne drži besede, prelamlja obljube, kdor je lažniv, temu tudi druge, se tako lepe lastnosti nič ne pomagajo. Tak človek je slab in mu ljudje po pravici ne zaupajo. Nasprotno pa mnogo napak odpuščimo človeku, o katerem vemo, da je vedno mož beseda. Zvestoba je znamenje, da je v človeku še duševno zdravje. Kdor pa ne more biti več zvest in mu nezvestoba postane običajni pripomoček, s katerim poizkuša varati svojo najbližjo okolico in družbo sploh, potem je to znamenje, da se dotični nahaja v npravnem razkroju.

Znak neplemenitega značaja je tudi nehvaležnost. Nehvaležnega človeka nadkrljujejo celo plemenitejši živali, ki so vse hvaležne. Ena najogubnejših oblik nehvaležnosti se kaže v tem, da se človek dela, kakor da ni ničesar sprejel in bi darovatelj moral biti takorekoč hvaležen, da je mogel komu izkazati uslugo. Sicer pa ne pozabimo pravila, da so samo plemeniti ljudje za sprejete dobrote hvaležni. Teh pa je malo. Velika večina ljudi najde že kakšno pretezo, da se otrese moreče zavesti, da bi za sprejete dobrote morali biti prav za prav izjema v splošni človeški sodrži. Zato ljudje, ki vračajo izposojeni denar to večkrat napravijo s tako gesto, kakor da bi jim moral biti upnik za vračilo do smrti hvaležen.

Tudi nečimernost in prevzetnost sta slabi značajni lastnosti. Nečimernost hoče svojo pomanjkljivo vrednost nadomestiti in pokriti z zunanjim videzom in ugodno sodbo ljudi. Nečimerni so tudi vsi pesimisti. Pesimist nam s svojim ravnanjem hoče dopovedati, da je on, ako ga seveda prav razumemo, prav za prav izjema v splošni človeški sodrži. Zato je prav, da smo v občevanju s takozvanimi »načelnimi« pesimisti previdni, kakor je tudi sumljivo vedno poudarjano razočaranje nad ljudmi in svetom. Navadno za takim razočaranjem tiči užaljenost človeka, ki ni sprejel, kar je od ljudi in sveta pričakoval, ali pa ker noče ljudem in svetu dati, kar bi lahko dal in mogel dati. Načelni sovražniki ljudi so vedno sebičmeži.

Pesimizem in mrznja do ljudi pri mladem človeku, ako ni le neka naučena moda, je redno znamenje, da z njegovim npravnim življenjem ni vse v redu. Čista mladost se življenja veseli! Čisto srce je pri mladih ljudeh sploh izvor najčistejšega veselja in življenjske vrednote. Nečimernost napravi človeka sicer smešnega a ga ne zasovraži. Toda ne napravi ničte boljšega in bolj prikupnega utisa kakor človek, ki ni ničemer. — O prevzetnih ljudeh pa ne moremo drugega reči, kakor da so nespametni. Napuh hodi pred padcem, pravi ljudski pregovor. Napuhnjeni ljudje so večkrat predani tudi počutnosti. Nečistosti telesa sledi nečistost duha, kar je napuh — ali obratno. Resnično duhovni ljudje so skromni in ponižni. Potem pa je le preveč res, kar pravi sv. pismo, da so med napuhneži vedno prepripi. (Preg 13, 10).

Ako mladi ljudje nastopajo s popolno gotovostjo in samozavestjo, brez primesi tudi le majhne skromnosti, je navadno znamenje, da je njihov značaj pomanjkljiv ali pa da so se zelo zgodaj razvili in bodo na isti stopnji tudi ostali. Zelo zmoten je predsodek, da s skromnostjo nikamor ne prideš. Morda boš z drznim nastopom trenutno uspel, toda za trajen in zanesljiv uspeh v življenju je obziren in skromen nastop neprimerno važnejši.

Nekateri ljudje čutijo posebno nagnjenje do tega, da prenašajo slabe novice. Tudi taki ljudje so sumljivi. Sicer morejo svoj posel opravljati iz različnih nagibov, toda največkrat je s takim početjem združeno neko dopadajenje nad samim seboj, pa tudi škodoželjnost, ki uživa, ko vidi drugega skrušenega in ponižanega. Tudi zvičajneža nimamo radi. Vedno se bojimo, da bo svojo zvitost v trenutku, ki bo zanj ugoden, uporabil tudi proti nam in nas prelisičil.

Ljudje najrajši govorijo o tistih dobrih lastnostih, ki jih sami nimajo. To je stara izkušnja. Kadar se pa vržejo na premevanje senčnih strani življenja, pa velja pregovor: česar je srce polno, rada usta govore! Ljudje, ki se ob vsaki priložnosti zgražajo nad umazanostjo in pokvarjenostjo sveta, čutijo močno tajno nagnjenje k vsemu sistem, kar sicer glasno obsojajo. Drugi, pri katerih je dobrodelnost vsaka tretja beseda, nagibajo k skopu in grabežljivosti. Posebno previden pa moraš biti s tistimi, ki se neprestano sklicujejo na svojo odkritosrčnost in iskrenost. Ti so navadno najhujši hinavci.

Vremenska napoved. 16. julija (petek):

pretežno jasno, podnevi velika vročina.

17. julija (sobota): isto.

ZADNJA CARICA

4. Kdo je bil Rasputin.

Kar smo povedali do zdaj, je zadosten dokaz, da Rasputin ni prišel k vladarjem zato, da bi ozdravil njunega otroka. Videli smo, da o tem ni bilo govora ob prvem srečanju. Car je zapisal v svoj Dnevnik samo, da je Rasputin videl otroke.

Nikakor ni prišel v carsko palačo kot čudodelnik, pač pa kot pobožen kmet, velik zaradi svoje ponižnosti, kot božji človek, ki je prišel iz naroda. Popolnoma kriva je trditev, da je carica videla v njem samo človeka, ki naj bi ozdravil njeno dete in da mu je prav zato polagoma pustila, da se je začel vmešavati v politiko. Dovolj smo že pojasnili caričino miselnost, ki jo je silila, da je neprestano iskala božjega človeka, ki bi izšel iz naroda in ki bi rešil deželo. Prav zato, ker je gledala Rasputina pod tem vidikom, se je odločila, da mu je zaupala skrivnost o carjevičevi bolezni, ki jo je tako skrbno prikrivala pred drugimi. Od tega trenutka dalje je v oči nesrečne matere Rasputinova pomembnost silno zrasla. Ker je kmetu uspelo, da je otroku olajšal trpljenje, je carica bila trdno prepričana, da je on tisti, ki ga je poslala božja Previdnost, da reši domovino.

65

Mnogo se je že razpravljalo o tem, če je Rasputin res znal olajšati carjevičovo trpljenje in kako je to dosegel. Zdi se, da mu je res uspelo, da je dva- ali trikrat ustavil krvavitve, ko so zdravniki zaman poizkusili vsa sredstva. Morda je poznal kaka zdravilna sredstva, ki jih pozna le preprosto ljudstvo. Ruski kmetje se pogostokrat zatekajo k nekakim čarovnikom, ki znajo ustaviti krvavitve s sročitvi, ki zdravniški znanosti niso znana. Lahko se tudi domneva, da je Rasputinova pomoč bila uspešna šele potem, ko so zdravniki poskusili z vsemi sredstvi in da je njegova magnetična moč, katero je brez dvoma imel, povečala vpliv zdravil. Bil je pri njem zelo neenakomerno, večkrat je bil popolnoma izčrpan in tedaj je naredil vtis ubogega nevednega kmeta, ki je komaj znal govoriti. Bil je predvsem histeričen in to njegovo živčno stanje ga je mnogokrat dovedlo do verske vznešenosti, ki je bila vse prej kot iskrena. Večkrat pa je dobival močne napade, ob katerih je zašel v pravečo živalsko poltenost, Vladimirjem se je vedno kazal v najlepši luči in ko je carica pozneje ališala o njegovi razuzdanosti, ni hotela tega verjeti in je trdila, da je to samo obrekovanje zavistnežev. Glavni vzrok caričine zmote je bil v tem, da je domnevala, da pozna ljudsko dušo do dna, v resnici pa je poznala samo njeno najlepšo stran, o temni strani pa ni imela niti najmanjšega pojma.

Tu pa se nam vzbudi vprašanje, ki so ga stavili že toliko: kdo je bil Rasputin? Mnogo se je že pisalo o njem, a prav zato je postalo to vprašanje še bolj zapleteno. Mnogi so ga predstavljali kot meniha, kar pa nikakor ne odgovarja resnici, kajti Rasputin ni nikdar bil v kakem samostanu, razen če je vstopil vanj kot romar. Nekateri so trdili, da je bil tako zvani »ruski starec«. Vendar je tudi ta trditev kriva, kajti Rusi so označevali z imenom »starec« starega meniha, ki je dobil od samostanskega vodstva nalogo, da

je vodil duše, Rasputin pa ni bil niti menih, niti starec. Bil je navaden krepak kmet, poročen, imel je številno družino, a bil je prežet z versko vznesenostjo in z nomadskim nagonom, ki tira na tisoče kmetov, da zapuste domačo hišo in romajo od svetlišča do svetlišča. Kakor pri drugih njegovih tovarših, je tudi pri njem verska vznesenost nastopala v presledkih. Temu stanju pa je sledila nekaka nebržnost in naveličanost potepuškega življenja. Romarji so v takem stanju komaj čakali, da se vrnejo domov, ker so se zopet lotili obdelovanja zemlje. Rasputin je zagoneten sram za tiste, ki jim je rusko kmetstvo ljudstvo nepoznano, kajti ni bil nič drugega kot eden izmed tipičnih predstavnikov tega ljudstva. Toda prav zato je bil carski dvojici tako všeč. Teže pa je bilo spoznati njegove verske nazore.

Kakor pri mnogih drugih kmetih, posebno nervoznih, se je krščanstvo približevalo verskemu sektarstvu. All je bil res privrženec verske ločine »klistov« kakor se je trdilo, ko je bil še živ? Mnogi so to zanikali. Ljudje, ki so bili dobro poučeni, so izjavljali, da je treba to verjetnost izključiti zaradi pomanjkanja dokazov. Vendar se nam zdi, da ta trditev nikakor ni dovolj utemeljena in pozneje bomo navedli dejstva, ki pričajo prav nasprotno. Zaukrat moremo reči samo to, da moremo upravičeno trditi, da je Rasputin zelo verjetno pripadal tej sekti.

»Klist« so se imenovali pripadniki sekte, ki je izhajala od manihejev. Maniheji, proti katerim se je v III. in V. stoletju Cerkve tako odločno borila, niso nikdar popolnoma izginili iz vzhodne cerkve. Prodrli so globoko med slovanske narode pod imenom »bogomilci«, kakor hitro so ti bili pokrštenjeni. Tudi v Rusiji so se pojavili kmalu potem ko je ta dobila krščanstvo iz Bizanca. Pozneje jih zgodovina ruske cerkve dolga leta ne omenja. Vendar pa je ostal njihov vpliv zelo močan, posebno med ljudstvom.

Drobne novice

Koledar

Petek, 16. malega srpana: Karmel. Marija; Rajnelda, devica in mučenica; Valentin, škof in mučenec.
Sobota, 17. malega srpana: Mar. ponižnost; Aleš, spoznavalec; Jenuarija, mučenica.
Lunina sprememba: 17. malega srpana: ščip ob 13.21. Herschel napoveduje oblačno in deževno vreme.

Zgodovinski paberki

16. malega srpana

I. 622. je moral bežati Mohamed pred svojimi rojaki iz rodne mesta Meke; zavetje je našel v Jatribu, ki se je odlej po njem imenoval Medina-tal-nabi, t. j. mesto poslanca, odtod ime Medina. Ta beg se imenuje hidžret ter je začetek muslimanskega časosčeta, toda po luninih in ne po sončnih letih;

I. 1816. je umrl v Triesteju prvi in zadnji ljubljanski nadškof Mihael Brigid, rojen 1742. l. v Triesteju. Član istrske rodbine baronov brezoviških in lupoglavskih je študiral teologijo pri jezuitih v Gradcu, bil kanonik regularnih korarjev v Vornu, Spizu in župnik v Lečovi na Ogrskem. V tej dobi je izvajal avstrijski vladar Jožef II. (1780 do 1790) med drugimi tudi obsežne cerkveno-upravne reforme. Tako je hotel iz posebne naklonjenosti povzdigniti svojega zvestega pomočnika ljubljana škofa Karla Herbersteina v nadškofa in mu podrediti primorski škofiji senjsko-modraško in gradiščansko. V Rimu sicer niso imeli nič proti povišanju ljubljane v nadškofijo, le Herberstein niso marali nagraditi s to častjo. Cesar pa ni odjlenjal. Sredi pogajanj pa je Herberstein umrl l. 1787. Zda je glavna ovira odpadla. Z apostolskim pismom z dne 7. marca l. 1788. je papež Pij VI. odpravil nadškofijo gorisko in ustanovil ljubljansko, novi nadškof je postal Brigid. Bil je jansenist avstrijskega tipa in jožefinec. Zunanji dogodki v ljubljanski vladikovini so se vršili brez kakšne posebne njegove pobude. Na ljubljanski stolici je bil do l. 1806, sledil mu je Kaucič, toda ne več kot nadškof in knez, ampak samo škof, z novo cerkveno-upravno reformo se je metropolija preselila znova v Gorizijo;

I. 1899. se je rodil v Novem mestu slikar Božidar Jakac. Ljudsko šolo je obiskoval v Novem mestu, deloma tudi srednjo, maturiral je v Idrii l. 1918. Po končani umetniški akademiji v Pragi je poteval po Nemčiji in Italiji, se časno naselil v Novem mestu, pa odšel z državno štipendijo v Pariz in se preko Severne Afrike in Italije vrnil v domovino. Jakac je pokazal slikarski talent že v srednješolskih letih; po strokovni izobrazbi se je razvil v izrazitega modernega grafika, ki obvladuje vse tehnike v bakropisu in litografiji, lesorez, linorez in monotipijo. Mnogo dela s pastelom, kredo in svinčnikom, manj z oljnatimi barvami. Kot grafik je eruptiven, tipičen poimpresionističen umetnik izredne plodovitosti. Njegovo obsežno grafično delo je v glavnem zrcalo velemestnega življenja. V krajini prihaja do izraza lirčnosti, v portretu ekspresivnost.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gospod Marcel Gruđen, višji kontrolor državnih železnic. Truplo bodo prepeljali v Trieste in bo blagoslovljeno pred glavnim

PROGRAM KNJIZNE ZBIRKE

»NAŠA KNJIGA« ZA DRUGO POLLETJE

Salminen: KATRINA. Finski roman o materi.
Hünnerman: OČE DAMIJAN. Zivljenjepisni roman Damijana de Veuster, »četa gobavev«.
Cloete: KOLESAR SE VRTIJO. Epopeja Burrov v 19. stoletju.
Budak: MUSINKA. Liški roman, pendant »Ognjišču«.

Prva dva romana izideta skupaj konec julija. NAROČNINA za vse štiri, v platno vezane knjige po L 192.— in se lahko plača v šestih obrokih po L 32.—. Kdor poravnava do zadnjega avzusta vse naročnine naenkrat, plača samo L 160.—. Čimprej naročite to najboljšo zbirko leposlov. del

ZALOŽBA »NAŠA KNJIGA« LJUDSKA KNJIGARNA v Ljubljani — Pred Škofijo 5

kolodvorom v Ljubljani v petek, 16. julija, ob pol 12 dopoldne.

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala gošpa Marija Žitnik roj. Koritnik. Pogreb bo v petek, 16. julija ob pol štirih popoldne iz kapelice sv. Janeza na Zalah na pokopališče k Sv. Križu.

— Napovedujejo lepo vreme. Matematična vremenska napoved omenja, da je nastopila daljša doba lepega vremena. To je zelo verjetno, saj bomo kmalu v dobi pasjih dni, ko vselej pritišne zadnja huda vročina v letu. Nekatere pratike in mali koledarji, ki imajo navado, da napovedujejo vreme ker za vsak mesec in celo leto v naprej, pa pravijo, da bo v dobi pasjih dni precej deževno, lepo le, ko bi ob luninih spremembah vel hladni sever. Naši poljedelci si iskreno žele lepega vremena. Mokrote je bilo dovolj. Vročina bi zlasti dobrodošla raznim vrstam fižola, dalje posebno paradižnikom in tudi drugim pridelkom. V sredo je bil dan brez dežja. Najvišja dnevna temperatura je v sredo dosegla + 23.8°C. V četrtek jutraj brez megle in jutranji minimum + 10.4°C, v Trnovem celo + 8.4°C. Barometer se dviga in je v četrtek jutraj dosegel 768.7 mm.

— Sprejemni izpiti na novomeški gimnaziji se bodo pričeli 26. julija jutraj ob osmih in bodo trajali 3 dni. Učenci naj prinesejo s seboj samo pero, svinčnik in redirko, ker bodo papir za naloge in za risanje dobili na zavodu proti plačilu 2 lir. Prvi dan bodo vsi učenci skupaj pisali pismene naloge; 27. julija bodo po možnosti prišli pri ustnem izpitu na vrsto vsi učenci, ki stanujejo izven Novega mesta in najbližje okolice; 28. julija pa ostali učenci.

— Na uršulinski gimnaziji v Ljubljani se prične sprejemni izpiti v torek, 20. julija ob 8. uri. Delčke naj prinese s seboj pisalno in risalno orodje; papir dolo proti odškodnini v šoli. Prve bodo na vrsti tiste, ki se pripeljejo z vlakom.

— »DOLOREX« tablete proti živčnemu glavobolu. V lekarnah ltr 2.30.

— Nesreča na deželi. V D. M. v Polju je na cestni padel in si zlomil desno nogo 9-letni delavec sin Janez Triler. — Na Brdu pri Viču se je hudo poškodoval na levi roki 18-letni delavec Bogdo Domiter. — Oba ponesrečena sta bila sprejeta v splošni bolnišnici na kirurškem oddelku.

— Blagim srečim ljubljancem Peter Košir, onemogel, za nobeno delo sposoben, ker so mu noge živčno čisto odpovedale. Ker nima nobenih sredstev, da bi si nabavil vozček na ročni pogon,

Iz dela in življenja - od tu in tam

Z Gorenjskega

Ljudska slavnost v korist Rdečega križa v Smartnem pod Smarno goro je prinesla 2260 mark. Podjetje »Cit, ki je najmanjše v občini, je zbralo največ prispevkov. Cestna zbirka je prinesla 504 marke. Za zgoraj omenjeno slavnost sta si pridobila posebne zasluge organizacijski vodja Korinik in propagandni vodja Fatur.

Kanalski preseljenci si ogledujejo obrate. Preseljenci iz Kanalske doline in iz južne Tirolske, ki žive sedaj v celovski okolici, so si dne ogledali vzorno kmečko gospodarstvo posestnika Jarca v Grabštajnu.

Gorenjski pevec v Celoven. Pevsko društvo iz Kranja je vrnilo obisk Košatovi zvezi v Celoven. Goste, med katerimi je bil tudi okrožni vodja Kuss iz Kranja, je sprejela na celovškem glavnem kolodvoru Košatova zveza, nakar so se s tramvajem peljali do jezera, kjer so se vkrcali na parnik, ki jih je prepeljal v Porečje. Tam so obe društvi lepo sprejeli, nakar je bil koncert za ranjene vojake. Gostje iz Kranja so obiskali tudi Vrbo ob jezeru.

V Kranjski gori je umrl Janez Peterman, v Podkorenu pa Marija Cuznar.

S Spodnjega Štajerskega

Mariborsko okrožno vodstvo je imelo 9. julija delovno zborovanje, na katerem je govoril okrožni vodja Rachle o »nemškem stališču«. Uradni vodja je podal pregled o delu v zadnjem polletju in dal navodila za prihodnje tedne. Sprejet je bil načrt

prosi dobra srca za pomoč. Prispevke sprejema uprava našega lista.

— Tschamba. Fil ubrani sončarico ter se po njem dobljena rjava koža nikdar ne lupi. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

— Sreča v nesreči. Pri italijanskem mestu Orta se je zgodila nevarna avtomobilska nesreča, ki pa se je za potnike še precej srečno končala. Dva trgovska potnika sta se peljala s svojim avtomobilom po serpentinasti cesti, pod katero je silno strmo pobočje. Spodaj v dolini pa valovi deroč hudournik. Iz neznane vzroka je avtomobil nenadoma zdrsil čez pobočje navzdol. Brez dvoma bi prišlo do smrtnega padca, če ne bi avtomobil ustavilo močno drevo, ki raste na pobočju. Oba potnika sta bila seveda še vedno v nevarnosti, ker na strmim pobočju nista mogla priti iz avtomobila. Klicala sta na pomoč. Prihiteli so ljudje, ki so rešili oba moža.

Dr. Andrej Snoj: Jezus Kristus: V založbi Ljudske knjigarnice je izšla lična knjižica »Jezus Kristus«, ki jo je priredil prof. dr. Andrej Snoj. Delo je pomembno zlasti zaradi tega, ker je to sedaj prva celotna evangelijska harmonija. Podrobnosti bomo o njej poročali drugič.

Iz Novega mesta

S. M. Mihaela Gorjup — 80-letnik. Šmihelski samostan praznuje v teh dneh lep jubilej — 80letnico svoje redovne sestre Mihaele. Ko je bil samostan v Šmihelu ustanovljen in so 29. septembra na praznik sv. Mihaela l. 1886. prišle prve sestre v Šmihel, je bila sestra Mihaela med njimi, takrat še kandidatinja. Izmed onih živi sedaj edino le še sestra Mihaela. Rojena 15. julija 1863. je po dovršenem učiteljsku v Gorici sprva poučevala na ljudski šoli v Šmihelu. Od leta 1911 pa je bila že ravnateljica meščanske šole. Zaradi velikih sposobnosti, ki jih je pokazala v vodstvu šole, je bila v letih od 1921 do 1927 prednica samostana v Šmihelu in naslednjih šest let prednica samostana v Velikem Bečkercu. Toda srce jo je gnalo nazaj, kjer je začela svoje redovniško življenje. Pri povečavi samostana in zidanju nove krasne kapele je bila prednica Mihaela dobra svetovalka. Vsa leta pa je tudi velika ljubiteljica glasbe in petja. Sedaj kot 80 letna živi med sestrami še vsa živahna, mladostna in s svojim humorjem razveseljuje vsu hišo. Večino dneva pa premoli za svoje ljudstvo, zlasti za svoje bivše učenke, ki jih je mnogo po raznih službah, predvsem pa opravljajo svoje materinske dolžnosti. Vse te se kaj radi zanimajo še za sestro Mihaelo in jo z veseljem in hvaležnostjo obiskujejo. Jubilantini želimo, da jo nebeski blagoslov spremlja še v nadaljnjih letih.

za proslavo o priliki izročitve zastav sedmim odlikovanim krajevnim skupinam, ki bo dne 14. avgusta.

V Radenci so imeli 11. julija lepo otroško slavo. Nad ste otrok je ob navzočnosti staršev izvajalo plesne igre in šafetne tke. Po končani prireditvi so otroke pogostili.

Nesreča. 20-letna nameščenska Marija Mikolič s Tezgeza se je peljala na svojem kolesu in zadela v tovorni voz. Padla je tako nesrečno, da si je hudo poškodovala desno nogo. — S kolesa je padla 32-letna poljska delavka Metolda Pušec iz Slivnice pri Mariboru in si zlomila ključnico. — 16-letni cestni delavec Anton Kobale z Goriške gore je padel tako nesrečno, da si je že drugi zlomil desno roko nad komolcem.

Koncert v Konjicah. V konjski dvorani Domovinske zveze so koncertirali te dni vojaki. Sodelovala sta tudi Hans Decker z dunajske državne opere in Jožef Masche z dunajske radio-oddajne postaje. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička.

Iz Hrvaške

Natečaj za ljudske igre. Glavno ravnateljstvo za občo ljudsko prosveto v hrvaškem prosvetnem ministrtvu je razpisalo nagrado za najboljšo ljudske igre, ki bi bile primerne za uprizorjanje na ljudskih odrih. Vsebine igre mora biti vzeta iz hrvaškega narodnega življenja, predvsem iz razdobja borb Hrvatov za svojo državo. Za najboljšo ljudsko igro je določena nagrada 20.000 kun. Poleg prve nagrade je določena še druga 15.000 kun in tretja 5000 kun. Ljudske igre, ki ne bodo nagrajene, vendar pa bodo dobro ocenjene, bo glavno

Gledališče

Drama:

Petek, 16. julija, ob 19: »Mali lord«. Zaključna mladinska predstava za Gil.

Sobota, 17. julija ob 19: »Nevesta s krono«.

Nedelja, 18. julija, ob 15: »Veliki mož«.

Izv. Zgodnja uprizoritev te igre v letošnji sezoni. Cene od 15 lir navzdol.

Ob 19: »Nevesta s krono«. Izv. Cene od 20 lir navzdol.

Zadnja nedelja v Drami pred zaključno sezono, bo bodoča 18. t. m. Da bi imeli vsi tisti gledališki obiskovalci, ki med tednom ne utegnejo posesti gledališča, priložnost videti dve izmed posebno uspešnih uprizoritev te sezone, sta na sporedu ob 15. uri Ljube Preunerjeve sodobna komedija »Veliki mož«, ki je dosegla veliko številno repriz in ob 19. uri A. Strindbergova drama »Nevesta s krono«.

Zaključek dramske sezone v Drami p. okrog 22. t. m., na kar opozarjamo vse tiste gledališke obiskovalce, ki si žele ogledati še kakšno dramsko predstavo.

Opera:

Petek, 16. julija, ob 19: »Prodana nevesta«.

Red. Cetrtek.

Sobota, 17. julija ob 19: »Madame Butterfly«.

Red B.

Gostovanje Zlate Gjengjenčeve. V soboto bo pela ta odlična gostja, ki je bila za časa svojega delovanja na naši Operi ljubljanskega našega občinstva — kar je ostala tudi še sedaj, — Puncinijeva »Madame Butterfly« v običajni zasedbi letošnje sezone.

Naznanila

RADIO. Petek, 16. julija. — 7.30 Pesmi la napelji. — 8.00 Napoved časa, poročila v italijanski. — 12.30 Plošče. — 12.30 Poročila v slovenski. — 12.45 Ljudska glasba. — 13.00 Napoved časa, poročila v italijanski. — 13.10 Poročila vrhovnega povelstva oboroženih sil v slovenski. — 13.13 Koncert ljudskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec. — Orkestralna glasba. — 14.00 Poročila v italijanski. — 14.15 Opera na glasba na plošči. — 14.20 Orkester na sni vodi dirigent Angelini. — 15.00 Poročila v slovenski. — 17.00 Napoved časa, poročila v italijanski. — 17.15 Koncert sopra-

ravnateljstvo za občo ljudsko prosveto odkupilo za 2000 kun. Nagrajene, kakor tudi odkupljene ljudske igre, bo ravnateljstvo tiskalo in izdalo v lastni založbi.

Obnova domačih konjskih pasem. Po predhodnem sporazumu z ministrtvom za narodno gospodarstvo je upravni odbor zavoda za promet z živino in njenimi proizvodi odobril znesek dveh milijonov kun za obnovo posavskega konja, ki je prišel že izumirati.

Zadružne popravilnice čevljev. V Zagrebu so se sestali tamošnji čevljarji ter so razpravljali o svojem položaju, ki je nastal zanje z ustanovitvijo velikih popravilnic čevljev, katere povsod odpira Bata. Čevljarji so na sestanku sklenili, da se bodo združili v skupine po deset do 15 čevljarjev ter bodo popravljali čevlje na zadružni podlagi.

Oddaja gumijastih odpadkov. Minister za narodno gospodarstvo je predpisal naredbu, po kateri morajo kmetje pri nabavi novih kmečkih orankov z gumijastimi podplati izročiti 3 kg raznih gumijastih odpadkov. Za nabavo pol orankov, ženskih in otroških orankov so določene količine obvezne oddaje gumijastih odpadkov določene od dveh do pol kilograma.

Vrnitev ustaških funkcionarjev s Slovaške. Te dni se je vrnila v Zagreb skupina funkcionarjev zagrebških ustaških organizacij, ki je bila na večdnevem uradnem obisku pri vodstvu Hlinkine garde v Bratislavi.

Po najnovejših vesteh razpolaga NDH z 283 diplomiranimi bolniškimi sestrami.

Iz Srbije

Smrt srbskega znanstvenika. Dne 9. junija je umrl v Beogradu Mihajlo Petrovič, vseučiliški profesor v pokou. Pokojni Petrovič je bil znan srbski znanstvenik in kot tak član domače srbske kraljevske akademije znanosti in umetnosti ter dopisni član raznih inozemskih znanstvenih akademij in društev. Pokopali so ga na beograjskem novem pokopališču.

Dom nosačev v Beogradu. Društvo beograjskih nosačev je sklenilo, da si bo postavilo lastni dom. V ta namen so začeli nosači z denarno zbirko ter so samo v nekaj dneh nabrali nad en milijon dinarjev.

Smrt naše rojakinje. Iz Požarevca poročajo, da je tamkaj umrla v velikobnočem tednu naša rojakinja gospa Marija Gostinčarjeva, vdova po šolskem upravitelju. Ob udeležbi vseh članov naše tamošnje kolonije so jo položili k večnemu počitku na veliki četrti. Preostali naše sožalje!

Mož križa

(L' uomo della Croce)

V besenju bitke, med treskanjem eksplozij in pod žarki, ki ožarjajo muke, tudi križar svojim sobo evnikom besedo, ki tolaži dušo, in uteho, ki blaži telesne rane. On gre mimo med izbruhom napada, edino bitje, ki ne žali kajti, na prsih ima ščit, sveto znamenje Kristusovo. Vedro junštvo tega moža, ki je celo brez orožja, toda dvakratni vojak — vojak Domovine in vojskav bčji — je utešeno v sijajnem vojnim filmu, zasnovanem po Asveru Gravelli in režirano po Robertu Rossellini, ter nosi naslov MOŽ KRIŽA, ki ga bo predvajal E.N.I.C. te dni v naših kino-gledališčih.

Alberto Tavazzi v filmu: »Mož križa«. Produkcija Continentalcine, reprodukcija E.N.I.C.

DOMANI AL CINEMA SLOGA JUTRI V KINU

Drobna ljubljanska kronika

Praznik Karmelske Matere božje

V petek, 16. julija, na praznik Karmelske Matere božje v karmeličanski cerkvi na Selu pri Ljubljani: o pol 6. tiha sv. maša. Ob 6 slovesna sv. maša. Od pol 7 do 11 vsake pol ure tiha sv. maša. Prav tako sv. obhajilo vsake pol ure. Popoldne ob 7 pridiga. Govori ga svetnik Hohnjec. Nato pete litanije Matere božje in blagoslov. Oba dneva to je na predvečer, v četrtek in praznik bo od pol 6 do 7 popoldne izpostavljeno Najsvetejše. Kdor obišče karmeličansko cerkev od 15. julija opoldne do 16. julija o polnoči, prejme pod navadnimi pogoji popolni odpustek kakor o porciunkuli. Lepo vabljeno! Karmelska Mati nas čaka in pripravlja za vsakega milosti in blagoslova.

Stolna kongregacija za akademkarke v Ljubljani ne bo imela sestankov do nadaljnjega zaradi obolevosti g. voditelja. Prosim, obvestite druga drugo!

Članice Poselskega zavetišča sv. Marte vabimo, da se udeležijo sv. maše, ki bo v soboto, 17. julija ob pol 6 jutraj pri oltorju brezljanske Matere božje v stolnici.

Kopalnice pri Slonu ostane zaradi čiščenja zaprto od 18. julija do 3. avgusta.

Učite se strojeplajati Novi eno-, dvo- in trimesečni strojeplajni tečaj — dnevni in večerni — se prične v torek 20. julija. Dostopna učna metoda. Specijalna stroje-

pisna šola. Največja moderna strojeplajnica, raznovrstni pisalni stroji. Pouk je dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Učnina je zmerna. Na razpolago prospekti. Informacije daje in sprejema prijave: govosko nalčiče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

Adamič, Lajovic, Pavčič in Tome so skladatelji, katerih dela so stalno na razporeditvi vokalnih koncertov. Na koncertu ljubljanskega Zvona v ponedeljek, 19. t. m. bomo slišali njih najboljšo skladbo. Ker zadnji dve leti ni bilo vokalnih koncertov, je razumljivo, da je za koncert veliko zanimanje. Zato opozarjamo občinstvo, da si nabavi vstopnice že v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

Za stare in onemogle ljubljance v mestnem zavetišču v Japljevi ulici je podarila ga. Leopoldina Lončar 50 lir. Zupanstvo izreka dobrotniki najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiralnih.

Lep zgled odraslim je te dni dal 10 letni učenec 3. razreda vladine, gosposki Rajko Turk, sin našega uglednega somesana, prevoznika enakega imena iz Petrarkove ulice št. 17. Ko se je dečko pripravljati, da kot odlični harmonikar nastopi pri otvoritvi otroškega paradiža je izročil organizatorju prireditve izredno redek in zanimiv ključ, ki ga je našel na dvorišču za zidom hiše na Sv. Petra cesti št. 49. Ključ je svedra zarjavel, vendar pa navzile visoki starosti še prav dobro ohranjen ter kaže vse značilnosti ključev iz rotske dobe. Posebno zanimiv je zaradi svoje nenavadne dolžine 21 centimetrov. To za Ljubljano prav dragoceno zgodovinsko redkost je mlad Rajko Turk podaril mestnemu muzeju Ljubljankemu ter tako dal najlepši zgled odraslim, kako se je treba zanimati za najraznovrstnejše starino, kako jih je treba varovati, posebno pa, kako jih je treba zbirati in si prizadevati, da pridejo v javno zbirko. Vse to je dečko vestno izpolnil ter stori še več: kot javne zbirke zahteva, ker je prestopno in brez odškodnine odstopil to vredno najdbo mestnemu muzeju. Povedati pa moramo o njem, da se je izkazal s svojo

harmoniko že tudi pri skušnjah za otvoritev otroškega paradiža, ko je vse otroke igre vodil s svojim instrumentom. Toda pri otvoritvi sami se je izkazal tudi za dobro vzgojenega kavalirja, ko je svoj že prej določen prostor na vozčku poleg ženina in nevste odstopil znatno manjši tovarišici v narodni noši. Seveda je tudi sam obelzel častitljivo starodavno nošo ter bil se bil gotovo rad postavil v njo na obdobjevanju vozčku. Dobrotnik mestnega muzeja in dobro vzgojeni bistri dijak Rajko zasluži za občo javno povalo, predvsem mu pa za županstvo za darilo mestnemu muzeju in za sodelovanje pri mladinskih prireditvah izreka zaslužno pohvalo in najtoplejšo zahvalo.

Sprememba regulacijskega načrta v šempetškem okraju. Zaradi odredne spremembe in dopolnitve sedaj veljavnega regulacijskega načrta naselja med Ilirsko ulico, Sv. Petra cesto, Škofjo ulico in Vidovskega cesto bodo po 9. gradbenega zakona med uradnimi urami v sobi št. 41 mestnega tehničnega oddelka v kresli, Nabrežje 20, septembra št. 2-11, spet za 20 dni javno razgrnjeni načrti in določila za izvajanje sprememb in njih uresničenje. Načrti in določila bodo prvi dan razgrnjeni šele po 15 dneh po objavi tega razpisa v »Slovenskem listu«. Interesenti lahko vse pripombe in predloge, ki se nanašajo na predpis in priručje načrta, pritožbe zoper spremembe morajo interesenti obični predložiti najkasneje v 15 dneh po preteku roka javnega razgrnjenja, sicer jih ne bo mogoče jemati v postev. Pri tem pa pripominjamo, da je pritožba dopustna zgolj zaradi kršenja zakonških predpisov o postopanju in pa zaradi ogražanja javnih koristi s strani občine.

Ponesrečenel v Ljubljani. Na desni nogi se je zvalila 37 letna Judinka Marija Gričar. — 8 podstrepja je padel in si zlomil levo nogo 31letni delavec Jože Nečemer. — Pri delu je betonskega delavca 50 letnega Antona Lipičarja podslol. Betonska masa mu je zdrobila levo nogo. — Na levi roki se je pri delu močno ranil 56 letni delavec France Novak. — Med izro je padel in si zlomil desno roko 17 letni kmetec sin Vinko Kranjc. — Gojaka mladinskega zavetišča, 9 letna Bronislava Jurčičeva si je pri padcu zlomila desno roko.

Dolina molka

J. Oliver Curwood 33

Zunaj je vihar še huje zdijal. Strahovito grmenje je pretresalo hišo in steklo v oknih je zvenelo. Kent je z glavo pokazal proti oknu, na katero je malo prej potrkal Mooie.

»Krasna noč ... za naju!« — je rekel. — »Oditi bova morala!«

Ni odgovorila.

»Pred očmi Pravice sem morilec!« — je mada-ljeval Kent. — »Vi ste me rešili; ranili ste človeka, službojočega stražnika, torej ste krivi tudi vi. Blazno bi zato bilo, če bi se ostajala tu; to bi bil samomor. Če Kedy ...«

»Če Kedy ne stori tega, kar sem mu malo prej rekla, da mora storiti, ga bom ubila!« — je mirno odgovorila deklica.

Ob toliki hladnokrvnosti in mirnosti njenega pogleda je kar onemel. Zopet je imel isti vtis kot takrat v bolnišnici, da govori in ga gleda tako kot otrok. Če je še pred kratkim mogel ugotoviti, da se boji, ni sedaj njen obraz izražal prav ničesar. Ni bila razburjena in njene neizreklivo lepe oči so bile popolnoma mirne. Ta otroška mirnost ga je

razorožila; njena moč in odločnost sta bili večji od njegovih sil in ustvarjali sta med njima prepad, ki ga e bilo mogoče premostiti s pripre-pnanjem ali s prošnjami, nikakor pa ne s silo. Njena grožnja, pravkar tako mirno izrečena proti Kedyju, je vsebovala za nadzoralka resno smrtno nevarnost.

Nenavaden smehljaj je zaigral na Maretinih ustnicah in njene oči so dobile milejši izraz.

»Ali veste, da po določbah nekega starega in svetega zakona seveda pripadate sedaj meni?« — je vprašala.

»Slišal sem že nekaj o takem zakonu. Pred sto leti bi na podlagi tega zakona bil vaš suženj; če pa je ta zakon še vedno v veljavi, sem prav vesel in srečen.«

»Da. Ali se zavedate svojega resničnega položaja, Jeems? Res ste bili prav blizu smrti, kajti mislim, da bi vas obesili. Jaz sem vam rešila življenje, ki je sedaj zato moja last, kajti prepričana sem, da tisti zakon še vedno velja. Zdaj ste moja last, in storila bom z vami kar bom hotela, dokler vam ne bom dovolila oditi po treh rekah navzdol. Nocoj ne boste odpotovali, ker morate počakati Lasellea in njegove ljudi.«

»Laselle! Jean Laselle?«

Marette je prikimala.

»Da, in povedala vam bom, zakaj morate še počakati. V našem nastrtu je vse dobro premišlje-no; odšli boste z Laselleom in njegovimi, ko od-

potujejo na sever in nihče ne bo mogel ničesar slutiti. Do odhoda boste ostali tu, kjer je varno, kajti nihče vas ne bo iskal v hiši policijskega nad-zornika.«

»Toda vi, Marette ...!« — Prekinil se je, ker se je spomnil, da mu je prej rekla, naj je ničesar ne vprašuje.

Marette je počasi skomizgnila z rameni in po-kazala proti sobi, v kateri je Kent že bil.

»Nikar se preveč ne vznemirjajte!« — je rekla. »Za nekaj tednov sem tu in nič se mi ni zgodilo. Tu sem na varnem in Kedy se ni niti približal vratom, odkar me je vaš veliki in rdečelasi pri-jatelj videl v topolovem gozdiču. Povem vam, da nadzornik niti po stopnicah navzgor ni prišel. Vem, da se vam to čudno zdi in da imate tiseč vprašanj ... monsieur Jeems! Vem, da kar gorite od radovednosti; jaz pa ...«

Neko nenadno čustvo se je vzbudilo v njej; vidno utrujena se je spustila na naslonjač, ki je bil prej priljubljeno Kedyjevo počivališče in zdlo se je, da bo izbruhnila v jok. Ko pa je dvignila oči in pogledala svojega tovariša, je ta videl, da se za otroškim izrazom v njenih očeh še vedno skriva nekaj posebnega, nekakšna čudna in ne-premajljiva moč.

»Oh, kako želim, da bi vam na vsa vaša vprašanja mogla odgovoriti!« — je rekla s tihim in utru-jenim glasom. — »Rada bi to storila, ker ... ker

imam zaupanje v vas, Jeems, toda ne morem. Ne-mogoče je ... in nerazumljivo. Če bi to storila ...« — obupano je zamahnila z roko. — »Če bi vam vse povedala, bi mi ne bili več naklonjeni ... jaz pa bi se rada uživala vašo naklonjenost, dokler ... ne oddidete z gospodom Jeanom in z njegovimi to-variši na sever.«

»In ko odidem!« — je skoraj divje vzkliknil Kent — »bom našel tisti kraj, ki mu vi pravite »Dolina molčečih ljudi«, najsi bo iskanje še tako težavno in čeprav bi jo moral iskati vse svoje živ-ljenje!«

Z velikim veseljem je ugotovil, da se je Ma-retin obraz ob teh besedah razjasnil, ne da bi to skušala prikriti. Najsi so bila čustva, ki so navda-jala to nenavadno deklico, kakršna koli, vsa so se na njenem obrazu izražala tako jasno in prepro-sto, da jo je Kent gledal z nekakšnim spoštova-njem. Tega, kar ji je povedal, se je zelo razvese-lila; to so mu odkritosrčno povedale njene oči in to je izražal njen nasmeh.

»Vesela sem, da slišim te besede, Jeems, in mislim, da boste našli tisti kraj ... toda ob svojem času, kajti ...«

Nekaj časa ga je nepremično gledala — že večkrat je to storila — kakor da bi mu hotela vi-deti v dušo; od tem pogledu je mladenič bolj kot kdaj prej občutil, kako zelo ji je vdan.

Belozeleni bodo nastopili proti enajstorici izbranih

Zdaj, ko je konec nogometnega prvenstva, se nam obeta tekma, ki pomeni za domačega prvaka Ljubljano težko preizkušnjo. Kaj zmorejo belo-zeleni, smo videli na zadnjih tekmah, ko so gladko zmagovali. V nedeljo pa bodo nastopili na lastnem igrišču proti »združenim Ljubljani«, to je proti naj-boljšim igralcem iz moštev prvega razreda.

Za združene bodo igrali naslednji: Oblak, Ro-geli, Antonič (vsi Hermes), Kisel (Tobačna), Accetto (H.), Januš, Toth, Marn (vsi Tobačna), Faion, Zi-gon (oba Mars), Aljančič in Zupan (oba Hermes). Kot rezervna sta določena Nagode in Doberlet. Tudi belozeleni bodo nastopili s svojimi najboljšimi moč-mi ter skušali še enkrat dokazati, da so si sloves prvaka pošteno zaslužili. Preizkušnja na bo težka, kar opravičuje upanje, da bomo videli nogomet višje stopnje.

Zanimiva bo tudi predtekma, s katero bodo začeli ob 17 pravtako na igrišču Ljubljane. Tu bo igrala Mladika, najmlajši član I. razreda proti iz-brani enajstorici moštev II. razreda. Vstopnina k nedeljski nogometni prireditvi znaša od 2 do 8 lir.

Dolžnosti atletskih klubov

Iz službene objave LAZ, št. 18.

Nagrade. Zveza poziva prvo in drugoplasirane zmagovalce na juniorskom prvenstvu, naj se zglase v tajništvo, kjer bodo dvignili nagrade. Prvo na-grado dobi klub, ki je dosegel najvišje število točk. SK Hermes.

Verifikacije. Doslej je verificiranih pri LAZ 17 atletin in 73 atletov. Številčna moč posameznih klubov z ozirom na prijavljene in verificirane tek-movalce je tale: Hermes 42 atletov in 8 atletinj; SK Ilirija 7 atletov; GILL 5 atletov; Tobačna to-varna 9 atletinj; SK Vič 14 atletov; SK Planina 5 atletov.

Dolžnosti klubov. Za klube, ki so vključeni pri Lahkoatletski zvezi v Ljubljani veljajo sledeča pravila:

a) Klubi morajo izpolnjevati pravila LAZ, se-znanih s temi pravili svoje člane in jim sporočiti odloke, ki jih kdaj pa kdaj izdajajo ustanove zveze, t. j. predsedstvo zveze, direktorij zveze, zbor lahkoatletskih sodnikov, odbor za tekmovanja in pravila ter nadzorni odbor;

b) nadzorovati morajo svoje tekmovalce, da izpolnjujejo amaterska določila, kakor tudi vzgoj-na športna načela;

c) zagotoviti morajo svojim atletom vso teh-nično in moralno pomoč;

d) paziti morajo na svoje tekmovalce, da imajo pri tekmovanju predpisano športno obleko. Obleka mora biti čista in mora odgovarjati športnim pra-vilom. Sodniki so dolžni prepovedati nastop atletom, ki so nepravilno ali nespodobno oblačeni. Atletom je prepovedano, da bi tekmovali bosi.

Službeno iz Zbora 1. a sodnikov. — Obvešča-mo vse gg. sodnike skupine B, da se vrši v soboto 24. t. m. ob 17 na Hermesu žensko tekmovanje za prvenstvo Ljubljane. Prosimo gg. sodnike, da se udeležijo tekmovanja polnoštevilno, ker je število sodnikov v vsaki skupini že itak majhno in vsak izostanek zelo otežkoča potek tekmovanja. Sod-niki naj se zgledajo vsaj pol ure pred pričetkom tekmovanja. — Opozarjamo vse sodniške kandi-date, da se vrše izpiti za lahkoatletške sodnike (teoretični in praktični) v soboto 24. t. m. pred ženskim tekmovanjem, in sicer ob 15 na igrišču Hermesu.

Mali oglasi

Kupimo

Suhe gobe
za najvišji dnevni cen!
kupi ju Sever & Komp.

Plačam najvišje dnevne
cene za suhe gobe. Mira
CUCER, Sv. Petra c. 13.

Ročni voziček
kupim. B. Guštin, Vodni-
kov trg št. 2. (k)

Cikasto vino
kupimo. PRODUKTA. (l)

Kupujte pri naših
inzerentih

Prodamo

Brezove metle
in držaje za lopate itd.,
dobite pri Gospodarski
zvezi, Bleiweisova c. 29
in Maistrova 10. (l)

Suho sadje prodaja
GOSPODARSKA ZVEZA,
Bleiweisova cesta št. 29.

Mrtos
(ušti, stenica, bolhe itd.)
zanemljivo uničite s Toxin
praškom, Drogerija Kanc,
Zidovska ulica 1.

Pege in lišaj
vam zanesljivo odstrani
»ALBA« krema, Drogeri-
ja KANC, Zidovska ul. 1.

Nove kapne, ruhe
in brisalke, prodam. Na-slov v upravi »Slovenca«
pod št. 4851. (l)

Pouk

Profesor konservatorija
sprejema učence za kla-vir in jih pripravlja po izvrstni metodi za spre-jem v konservatorij. Čas prijave vsaki dan od 8 do 10 in od 1 do 3 po-poldne: Viktor Emanu-ela št. 21, visoko pritič.

Razno

Zaklonišča
rišem strokovno, hitro in poceni. Ponudbe pustiti v upravi »Slov.« pod »Aka-demik« št. 4857.

KINO MATICA 22-41
HEINRICH GEORGE, Heldemarie Hatheyer
in Will Quadflieg v odlični drami
iz igralskega življenja

»Velika senca«
Moderna vsebina, globoko in doživeto dejanje
PREDSTAVE ob 16, 18.30 in ob 20.30. ur!

KINO UNION 22-71
Film, ki ga preveva nedolžno veselje in pre-kipevača mladost, v katerem premaga otro-ška iskrenost vse intrige in nakane zlobnih pokvarjenecv ...

»Očetova ljubljanka«
Chiaretta Gelli, Armando Falconi, Dina Galli
in Anna Vivaldi.
Predstave ob 16.30, 18.30, 20.30.

KINO SLOGA 27-50
Mnogo zabave vam nudi odlična komedija
»Pustolovščine Anabele«
v glavni vlogi:
Floréttia Dolfi, Amalia Chellini, Paolo Stopa.
PREDSTAVE ob 14, 16, 18 in ob 20. ur!

Umrla nam je naša ljubljena žena,
mama, sestra in teta, gospa

MARIJA ŽITNIK
roj. Koritnik

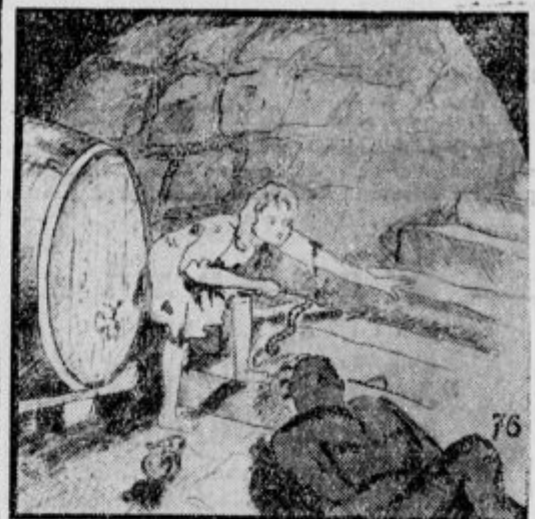
Pogreb drage pokojnice bo v petek,
dne 16. julija 1945, ob pol 4 popoldne
z Zal, iz kapele sv. Janeza k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. julija 1945.

Žalujoči:
Jože, mož, in ostalo sorodstvo.

Klet je temna, sod stoji ob sodu, pajče-vine opletajo kote, po tleh stoje kosilni vrči:
»Le potihem!« si misli Marjetica.

»Joj, tu leži divji zamorec Muro, kletni čuvaj — vsa sreča, da spi — najbrž je pijan. Srečo imam pa res,« si misli Marjetica.

Mladinski turnir SK Marsa
Začetek v nedeljo ob 16 na igrišču SK Marsa
za Kolinsko tovarno

Mladinskega pokalnega turnirja, ki ga prireja prihodnjo nedeljo agilni SK Mars, se bodo ude-ležila naslednja moštva: Vič, Korotan, Mladika, Hermes, Zabjak in Mars. Igrali bodo na točke brez povratnih tekem. Za to tekmovanje je odobreno, da smejo nastopati vsi igralci, rojeni po 1. 1929, ne glede na športne dovolilnice. Prvak bo prejel pokal trdke Spectrum, nagrajeno pa bo tudi drugo in tretje moštvo.

Z mladinskim turnirjem bodo začeli v nedeljo, 18. t. m. ob 16 na igrišču Marsa za Kolinsko to-varno. Na vrsti bodo trije pari: najprej Mladika : Hermes, ob 17 Zabjak : Vič in ob 18 Korotan : Mars.

Zahvala

Vsem, ki ste se nas spomnili ob bridki in nenadni izgubi naše nepozabne, ljubljene

mamice

iskrena hvala. Posebno smo dolžni zahvaliti se vsem darovalcem krasnega cvetja, kongregaciji za gospe pri sv. Jožefu, Krščanskemu ženskemu društvu, številnemu spremstvu na njeni zadnji poti ter udeležencem sv. maše zadušnice.

V Ljubljani, 15. julija 1945.

Hafnerjevi

Umrl nam je naš ljubljani sin, brat, stric in svak, gospod

Marcel Gruden

višji kontrolor državnih železnic

Truplo blagopokojnega leži na Zahalah v kapeli sv. Petra do petka, dne 16. julija 1945, do 11 popoldne. — Ker bo blagopokojni prepeljan k večnemu počitku v Trieste, bo blagoslov za pokojnim v petek, dne 16. julija 1945, ob pol 12 popoldne pred glavnim kolodvorom v Ljubljani.

Ljubljana, Trieste, Križevci, dne 15. julija 1945.

Globoko žalujoči: Josip, oče; Joško, Mirko, brata; Jožica in Maruška, sestre, ter ostalo sorodstvo.

Domačija v cvetju

Tomaž Poklukar

»Ne, ne, sem že prestar, to ni več zame,« se je branil v očitni zadregi. Nehote je motrila svojega gosta. Uglavna zunanost, katero je razode-vala okusna obleka, obrito lice ter ne-govorne roke, vse to ji je bilo kajpada všeč. Bil pa je zato v svoji notranjosti tem bolj robat in neobdelan. Morda ni sam kriv, da si ne more najti dru-žice, ki bi ga osrečila. Mlad je še in življenje ga bo moralo otesati prav tam, kjer gre za bistvene stvari v zna-čaju. Toda zlodej, zakaj je začel dre-zati v stvari, ki se tičejo samo nje in Matevža! Mar bi govoril o žuljih, ki njega tiščijo! Prav gotovo ga tiščijo, njegova zagrenjenost to razodeva. Ni-koli ga še ni slišala, da bi se nasmeljal tako od srca kot se zna Matevž.

Te oči niso prijazne; nekaj nemir-nega in otožnega se skriva za njimi.

»Kdaj boste prišli na Falo, da si ogledate elektrarno? Zadnjič ste rekli, da bi vas zanimalo.«

»Da, saj res! Čim pride Matevž, ga bom prosila. Kakšno nedeljo bo že utegnili. S Fale bomo odpotovali v mesto ...«

Ugriznila se je v ustnico in rahlo je zardela, zakaj preveč mu je rekla. Ne, Janez ne sme niti slutiti, da jo tako mika, da bi prišla spet na živane ulice, v kavarno ali v gledališče. Nih-če ne sme slutiti, da česa pogrša pri Andraževih.

»Sijajno, čakal bom sporočila,« je hitel inženir Janez. — »Ne bo vam žal, gospodična Majda, — oprostite, gospa Andraževa, — in končno moramo misliti, tudi na Matevža; škoda bi bilo zanj, če bi se docela pokmetel.«

To je Majda užalila. Rada bi mu rekla, kako dragoceno bi bilo za Janeza in koliko bi pridobil na svoji mo-žnosti, če bi se podobno pokmetil kot se je Matevž. Robate besede pa mu ni hotela vrniti. Saj tudi Janez ni mislil nič hudega, samo zmešane pojme ima

o kmetih in o gospodi. Če ne bi spo-znala Matevža, bi morda tudi sama ta-ko sodila. Ampak bila je pri Matevžu v šoli in to se ji je že poznalo.

Ali se je tako močno približala zemlji? Malo že, vendar je bilo zdaj nekaj drugega, kar je govorilo iz nje: bila je Matevževa duša, ki jo je tako ljubila, da se je pomalem prelivala v njeno.

Pozno popoldne se je Janez zado-voljno vračal z Andraževine v dolino. Prijazna je bila z njim in po tem je sodil, da ji obisk ni bil neljub. Kdo bi si mislil, da bo zadovoljna tam zgo-raš in da ne bo čutila domotožja po mestnem življenju! Vse, kar ima so knjižice in je narava, vendar je videti srečna.

Se se bo vračal k Andraževim, je sklenil.

Čeprav so postajali dnevi vedno krajši, niso pri Andraževih več hoteli z delom. V prijetnem miru so pospra-vili zadnje prideleke s polja in drevja. V shrambah je dišalo po zrelem sadju, v kleti po moštu, z žage pa je prihajal prijeten vonj po smolnatem lesu. V svislih se je sušila koruza, na

skednju so ležali kupi fižola, bobna in orehov, v rastlinjaku se je gnetla so-lata, v stavke pa se nanosili zelja, ohrovtu, zčlene, pora, endivije, redkve in še drugih dobrot za kuhinjo.

Po vseh prostorih in okrog doma-čije je dišalo po blagoslovu zemlje.

Tudi Majdi je igralo srce, ko je gledala bogate zaloge; čutila je, da so delo zemlje in sonca, dežja in toplote ter pridnih človeških rok. Razumela je Andražev, ki so vedro in samoza-vestno gledali na svoje prideleke.

Matevž je spet čutil odvisno moč v mišicah.

Domislil se je nečesa, za polhorske hribe zelo nenavadnega. Večkrat je bral in tudi med smučarji je slišal o tem, da imajo na Finskem pri vsaki kmečki hiši barako, o kateri pravijo, da pomeni pol zdravja. Še kot študent se je ukvarjal z mislijo, da bi si zgra-dil tudi doma kaj takega.

Zakaj si ne bi postavil zdaj saune*, ko si jo želi in ko ima časa zato! Prav

bi prišla tudi poslom, zlasti drvarjem, ki delajo v mrazu.

Se drugi razlogi so govorili zato, da se je odločil za gradnjo domačega kmečkega kopališča; na bodoče otroke je mislil, ki bodo morali biti tako utrjeni, da bodo v ponos Andraževi krvi, pa na ženo, ki naj bi ostala dol-go, dolgo mlada.

»Majda, če mi obljubiš, da se boš z menoj kopala v snegu, bom zgradil pravo finksko sauno!«

»Oddahni se Matevž, kaj bi vedno garal!«

»Zdaj se bom igral. Mi obljubiš, da boš hodila v sauno? Rad bi videl, da bi bila moja žena zdrava ko dren!«

»Seveda bom hodila,« mu je odgo-vorila z vdanim glasom. Na vse bi pristala, kar bi želel, o sauni pa je itak vedela, da je neprecenljiva za zdravje.

Po večerji je Matevž razložil tudi »etu svoj novi načrt.«

»Postavil bom barako, ki bo sana-torij za zdrave. Na Finskem jo imajo pri vsaki kmetiji — sauna ji pravijo. V njej se utrjujejo, da laže prenašajo mraz, pa da so bolj čedni in kleni. Nič ne bo stala, samo tri ali štiri dni dela.«